

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUDENMAAN TYÖLLISYYDEN TIEKARTTA

2030

Sisällys

Tiivistelmä	3
Sammandrag	4
Summary	5
1. Johdanto	6
2. Toimintaympäristön ja työllisyyden kehitys Uudellamaalla	8
3. Painopisteet ja toimintalinjaukset	13
3.1 Veto- ja pitovoimainen Uusimaa.....	14
3.2 Työllistymistä edistävät palvelut ja hyvinvointi	17
3.3 Lisää osaajia ja osaamista	20
3.4 Elinvoimaiset ja työllistävät yritykset ja työnantajat	24
3.5 Tilannekuva, ennakointi sekä tiedon kulku ja hyödyntäminen organisaatorajojen yli.....	27
3.6 Vaikuttaminen.....	28
4. Toimeenpano ja seuranta	30
4.1 Toimeenpanon ja seurannan prosessi	30
4.2 Uudenmaan liiton rooli työllisyyden edistämisessä.....	31
Liite: Uudenmaan työllisyyden kehityksestä tilastojen valossa	32

Uudenmaan liiton julkaisuja E 256 – 2024
ISBN 978-952-448-602-6
ISSN 2341-8885

Grafiikat ja taitto: Anne Kaikkonen

Helsinki 2024

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Tiivistelmä

Voimassa oleva Uusimaa-ohjelma tähtää kohti ekologisesti kestävää, taloudellisesti vastuullista ja sosiaalisesti oikeudenmukaista maakuntaa. Uusimaa-ohjelman vuoteen 2030 ulottuvana visiona on: Uusimaa on reilusti edellä. Ohjelmassa on kolme kärkitavoitetta: ilmastonmuutoksen hillintä (painopiste Ympäristöviisas Uusimaa), TKI-panosten kasvattaminen (painopiste Menestyvä Uusimaa) ja hyvinvoinnin ja työllisyyden edistäminen (painopiste Onnellisten Uusimaa). Onnellisten Uusimaa -painopisteen sisältämät toimenpiteet tukevat työllisyyden, koulutuksen ja osaamisen lisäksi terveyteen ja hyvinvointiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä toimenpiteitä. Uusimaa-ohjelma on voimassa vuosina 2022–2025. Seuraava maakuntaohjelma jatkaa voimassa olevan ohjelman työtä.

Työllisyyden tiekartta on pidemmän aikavälin kehittämistä ohjaava strateginen asiakirja, jossa määritellään työllisyyden edistämisen suuntaa maakunnassa keskeisten painopisteiden ja toimintalinjausten avulla. Tiekartta tukee toimijoita muodostamalla kokonaiskuvan työllisyyden edistämisestä maakunnassa ja tarjoamalla lähtökohtia eri toimijoiden toimenpiteiden suuntaamiseen.

Työllisyyden tiekartta jäsentää työllisyyden edistämisen neljään keskeiseen painopisteeseen:

1. Veto- ja pitovoimainen Uusimaa
2. Työllistymistä edistävät palvelut ja hyvinvointi
3. Lisää osaajia ja osaamista
4. Elinvoimaiset ja työllistävät yritykset ja työnantajat

Jokaiseen neljään painopisteeseen on tiekartassa määritelty keskeisiä toimintalinjauksia, jotka tarjoavat maakunnalle ja kaikille sen eri toimijoille yhteistä suuntaa ja yhteistyön pohjan työllisyyden edistämässä. Kunkin painopisteen sisältämät toimintalinjaukset on määritelty erityisesti työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Neljän painopisteen lisäksi on kaksi läpileikkaavaa teemaa, joissa onnistuminen on tärkeää kaikkien painopisteiden kannalta:

5. Tilannekuva, ennakointi sekä tiedon kulku ja hyödyntäminen organisaatorajojen yli
6. Vaikuttaminen

Työllisyyden tiekartassa ei ole kyse linjauksista, jotka toteutuisivat ”mahtikäskyllä”, vaan verkostomaisesti Uudellamaalla toteuttavasta pidemmän aikavälin suunnitelmasta. Tiekartta tarjoaa Uudenmaan toimijoiden oman suunnittelun ja toiminnan tueksi tärkeäksi tunnistettuja painopisteitä ja toimintalinjauksia.

Sammandrag

Det gällande Nylandsprogrammet siktar på ett ekologiskt hållbart, ekonomiskt ansvarsfullt och socialt rättvist landskap. Nylandsprogrammets vision fram till år 2030 är: Nyland ligger rejält före. Programmet har tre huvudmål: bekämpning av klimatförändringarna (fokusområdet Ett miljösmart Nyland), ökade FoUI-satsningar (fokusområdet Ett framgångsrikt Nyland) och främjande av välbefinnande och sysselsättning (fokusområdet Ett lyckligt Nyland). Åtgärderna inom fokusområdet Ett lyckligt Nyland bidrar till sysselsättning, utbildning och kompetens, men också till hälsa och välfärd, livsmiljö och trivsel samt till likabehandling, jämställdhet och integration. Nylandsprogrammet är i kraft från 2022 till 2025. Nästa landskapsprogram kommer att fortsätta det gällande programmets arbete.

Färdplanen för sysselsättning är ett dokument som styr den mer långsiktiga utvecklingen och fastställer inriktningen för främjandet av sysselsättningen i landskapet i form av centrala fokusområden och riktlinjer. Färdplanen stödjer de olika aktörerna genom att skapa en översikt över främjandet av sysselsättningen i landskapet och genom att komma med utgångspunkter för hur de olika aktörernas åtgärder ska riktas.

I färdplanen indelas främjandet av sysselsättningen i fyra centrala fokusområden:

1. Ett attraktivt och trivsamt Nyland
2. Sysselsättningsfrämjande tjänster och välbefinnande
3. Fler talanger och mer kompetens
4. Livskraftiga företag och arbetsgivare som skapar arbetstillfällen

I färdplanen fastställs de centrala riktlinjerna för varje fokusområde. Dessa ger landskapet och de olika aktörerna en gemensam inriktning och lägger grunden för samarbetet kring främjande av sysselsättning. Riktlinjerna för varje fokusområde har fastställts i synnerhet med tanke på främjande av sysselsättning.

Utöver de fyra fokusområdena finns det två genomgående teman som är avgörande för alla fokusområden:

5. Lägesbild, framförhållning samt informationsgång och utnyttjande av information över organisationsgränser
6. Inflytande

I färdplanen för sysselsättning är det inte fråga om riktlinjer som ska genomföras genom en order uppifrån, utan om en mer långsiktig plan som ska genomföras i form av olika nätverk i Nyland. Färdplanen ger de olika aktörerna i Nyland viktiga fokusområden och riktlinjer som stöd för deras planering och verksamhet.

Summary

The current Helsinki-Uusimaa Regional Programme aims towards an ecologically sustainable, economically responsible and socially just region. Spanning all the way until 2030, the vision for The Helsinki-Uusimaa Regional Programme is: Helsinki-Uusimaa will be well ahead. The programme features three main goals: mitigating climate change (focus area Environmentally smart Helsinki-Uusimaa), raising the stakes for RDI (focus area Successful Helsinki-Uusimaa) as well as promoting well-being and employment (focus area Happy Helsinki-Uusimaa). In addition to employment, education and competency, the Happy Helsinki-Uusimaa focus area aims to support measures related to promoting health and well-being, living conditions and satisfaction, as well as equality and acculturation. The Helsinki-Uusimaa programme remains in place between 2022 and 2025. The next regional strategic programme will carry on with the work commenced by the current programme.

The roadmap for employment is a long-term strategic document which defines the direction of promoting employment in the region through essential focus areas and operational policies. The roadmap supports various operators by forming a big picture regarding the promotion of employment in the region and providing them with starting points when it comes to the direction of their operations.

The roadmap for employment classifies the promotion of employment into four principal focus areas:

1. Attractive and retentive Helsinki-Uusimaa
2. Services promoting employment and well-being
3. More experts and competency
4. Vital and job-creating companies and employers

When it comes to each of the four focus areas, the roadmap defines essential operational policies which provide regions and their various operators with a common direction and a co-operative approach to the promotion of employment. The operational policies of each focus area have been defined from the perspective of promoting employment.

Being successful with the two following themes is also important when it comes to all the focus areas:

5. Situational picture, prediction as well as flow of information and its utilisation across organisational boundaries
6. Influence

The roadmap for employment is not about issuing policies through commands but about taking a network-like approach to carrying out a long-term plan within the Uusimaa region. The roadmap provides the operators of the Uusimaa region with identified focus areas and operational policies to support them with their plans and operations.

1. Johdanto

Työllisyyden tiekartan tavoitteena on tukea työllisyyden edistämistä maakunnassa tunnistamalla keskeiset painopisteet ja toimintalinjaukset, joissa onnistumalla työllisyysastetta on mahdollista parantaa. Työllisyyden edistäminen edellyttää pitkäjänteistä ja laaja-alaista työtä monelta eri toimijalta. Tämä tiekartta tukee toimijoita muodostamalla kokonaiskuvan työllisyyden edistämisestä maakunnassa ja tarjoamalla lähtökohtia eri toimijoiden toimenpiteiden suuntaamiseen. Näkökulma työllisyyden edistämiseen on laaja-alainen.

Voimassa oleva Uusimaa-ohjelma tähtää kohti ekologisesti kestäväää, taloudellisesti vastuullista ja sosiaalisesti oikeudenmukaista maakuntaa. Uusimaa-ohjelman vuoteen 2030 ulottuvana visiona on: Uusimaa on reilusti edellä. Ohjelmassa on kolme kärkitavoitetta: ilmastonmuutoksen hillintä (painopiste Ympäristöviisas Uusimaa), TKI-panosten kasvattaminen (painopiste Menestyvä Uusimaa) ja hyvinvoinnin ja työllisyyden edistäminen (painopiste Onnellisten Uusimaa). Onnellisten Uusimaa -painopisteen sisältämät toimenpiteet tukevat työllisyyden, koulutuksen ja osaamisen lisäksi terveyteen ja hyvinvointiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Uusimaa-ohjelman mukaan maakunta tarjoaa asukkailleen parhaat mahdollisuudet hyvään ja turvalliseen elämään. Työllisyyden osalta tavoitteena on saavuttaa 80 prosentin työllisyysaste vuoteen 2030 mennessä. Tiekartta siis asettaa tavoitteita pidemmälle aikavälille ja luo näkyviä ajankohtaisten haasteiden, uudistusten ja suhdanteiden yli. Hidas talouskehitys, julkisen talouden ongelmat ja monet uudistukset ja leikkaukset tekevät Uusimaa-ohjelman tavoitteiden saavuttamisesta haastavaa, mutta samalla ponnistelusta niiden tavoittamiseksi entistä tärkeämpää. Uusimaa-ohjelma on voimassa vuosina 2022–2025. Seuraava maakuntaohjelma jatkaa voimassa olevan ohjelman työtä.

Työllisyyden tiekartta on pidemmän aikavälin kehittämistä ohjaava strateginen asiakirja, jossa määritellään työllisyyden edistämisen suuntaa maakunnassa keskeisten painopisteiden ja toimintalinjausten avulla. Tiekartta ei määrittele yksittäisiä eri toimijoiden toimivaltaan kuuluvia ja vastuulla olevia toimenpiteitä yksityiskohtaisesti. Työllisyyden edistämistä tarkastellaan tässä tiekartassa verkostomaisena työnä, jota yhteinen suunta kuitenkin helpottaa. Toimijoiden yhteinen ymmärrys siitä, miten työllisyys, hyvinvointi ja elinvoima liittyvät toisiinsa, auttaa toteuttamaan sellaisia toimenpiteitä, jotka huomioivat nämä toimijoiden ja asioiden keskinäiset yhteydet. Positiivista kehitystä tarvitaan monessa asiassa samaan aikaan. Tässä tiekartassa on kunkin toimintalinjauksen yhteydessä tunnistettu keskeiset toimijat. Tulevina vuosina virastot ja niiden vastuualueet voivat muuttua. Tunnistetuista toimijoista käytetään nykyiseltään olemassa olevia virastojen nimiä.

Työllisyyden tiekartta luo myös yhteyksiä voimassa olevan ja seuraavan maakuntaohjelman välille. Lisäksi työllisyyden tiekartta luo yhteyksiä Uusimaa-ohjelman kahden muun kärkitavoitteen tueksi laadittuihin tiekarttoihin eli Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekarttaan ja Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekarttaan. Työllisyyden nostossa onnistuminen edellyttää onnistumista vihreän siirtymän tarjoamissa mahdollisuuksissa ja TKI-panosten saamisessa ja niiden menestyksekkäässä käytössä. Uudet innovaatiot synnyttävät uusia palveluja, tuotteita ja työpaikkoja.

Työllisyyden tiekartan laadintaan osallistettiin laaja joukko toimijoita Uudella maalla. Tiekartan laadinnan yhteydessä haastateltiin 22 henkilöä. Tiekartan sisältöjä käsitellyt sähköinen kysely toteutettiin touko-kesäkuussa. Kyselyyn vastasi 87 henkilöä. Lisäksi järjestettiin työpajoja ja keskustelutilaisuuksia eri kokoonpanoille. Uudenmaan maakuntahallituksen iltakoulun yhteydessä pidettiin työpaja 30.5.2024. Uudenmaan elinkeinojohtajien kokouksen yhteydessä järjestettiin keskustelutilaisuus 12.6.2024. Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) piti työpajan 14.8.2024.

Työllisyyden tiekartan laadinta käynnistyi huhtikuussa 2024, ja tiekartta valmistui syyskuussa 2024. Työtä ohjasi Uudenmaan liiton edustajista koostunut ohjausryhmä.

2. Toimintaympäristön ja työllisyyden kehitys Uudellamaalla

Uudenmaan tunnuslukuja

 1,8 miljoonaa asukasta

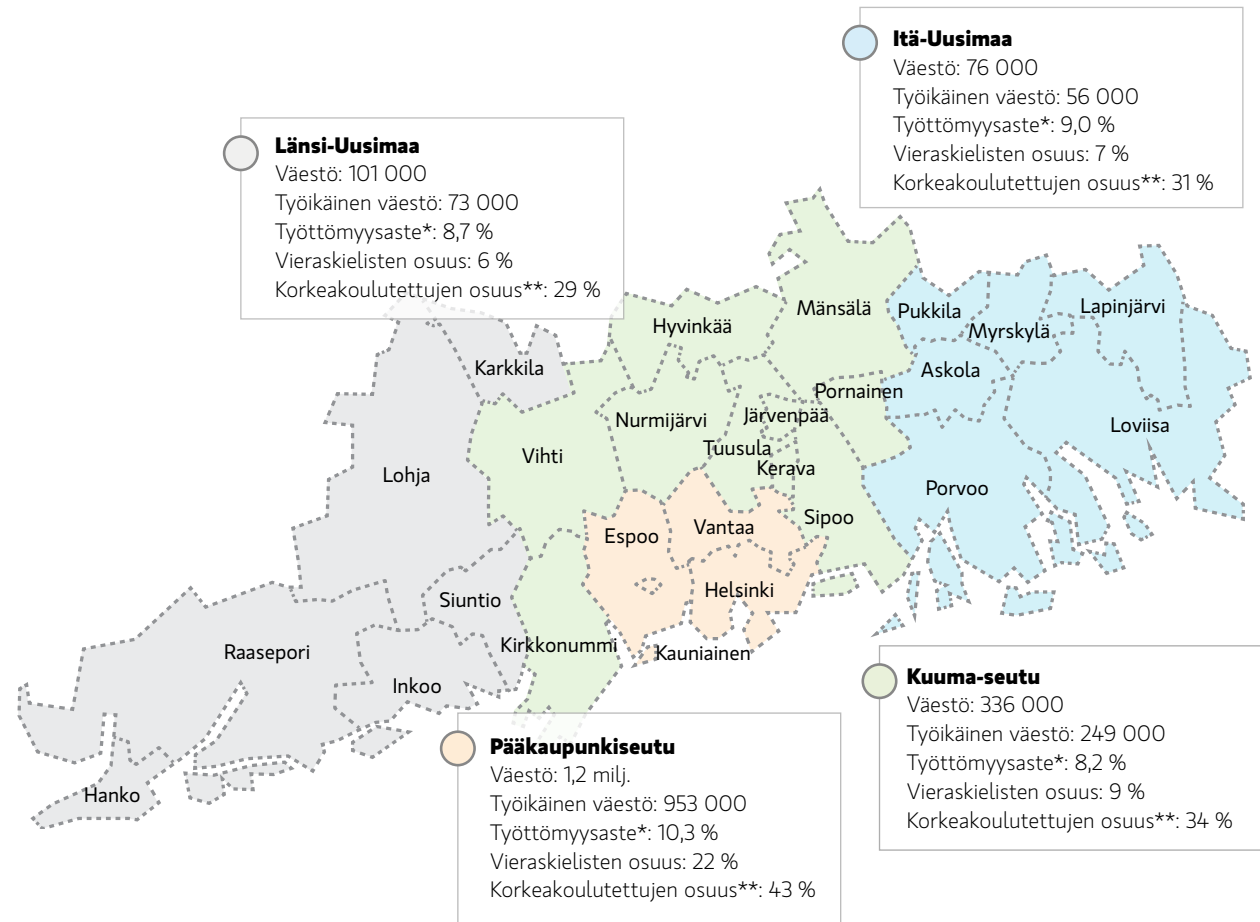
 **Työikäinen väestö
1,3 milj.**

Työttömyysaste*: 9,7 %

 **Vieraskielisten osuus
18 %**

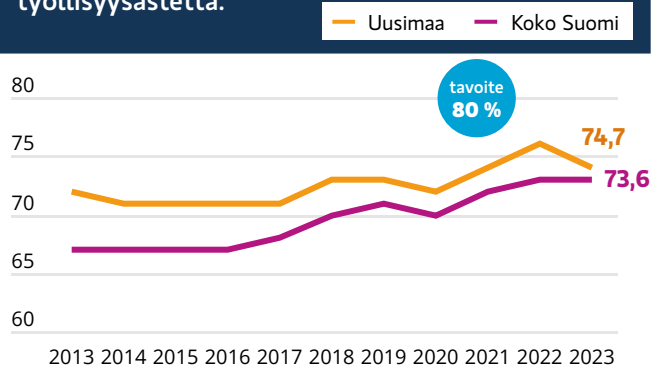
 Korkeakoulutettujen osuus
40 %**

* Lähde: TEM Työnvälitystilasto, vuoden 2023 keskiarvo
** vuoden 2022 tiedot, muut 2023

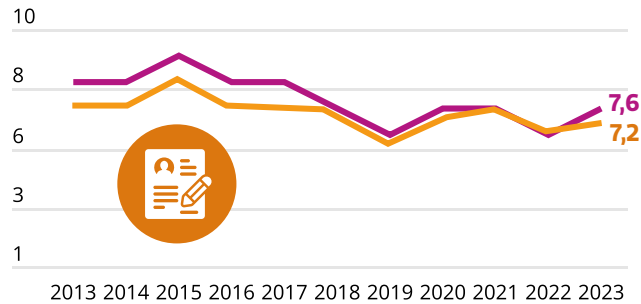

TYÖLLISYYSASTE KOKO MAATA KORKEAMPI

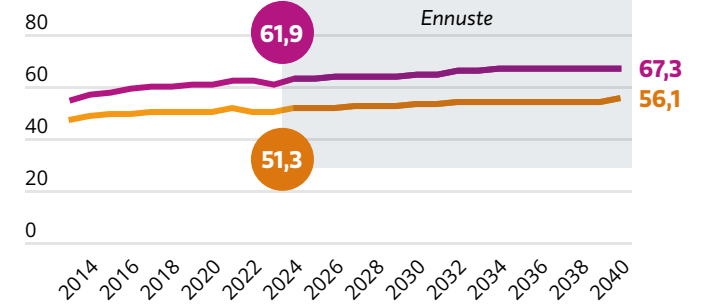
Muu Suomi tavoittaa Uudenmaan työllisyysastetta.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on Uudellamaalla lähes sama kuin koko Suomessa.

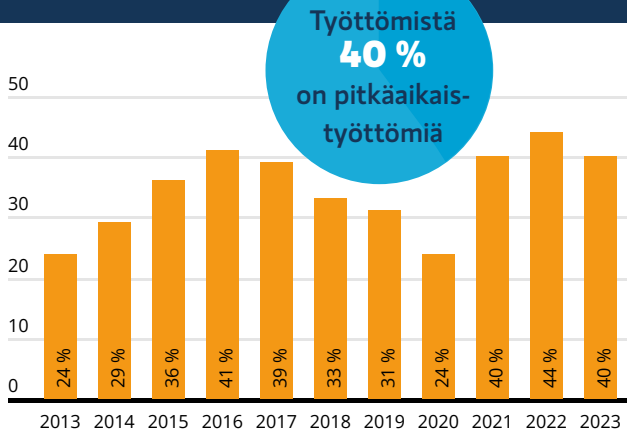
Väestöllinen huoltosuhde nousee, mutta pysyy muuta maata alaisempana.

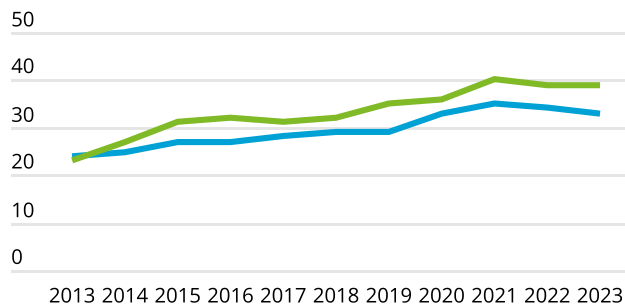
Työllisyys- ja työttömyysaste, 15–64-vuotiaat (%) Uudellamaalla ja koko Suomessa vuosina 2013–2023. Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

Väestöllinen huoltosuhde* (lasten ja vanhuseläkeikäisten määrä suhde työikäisen väestön määrään) Uudellamaalla ja koko Suomessa vuosina 2013–2023 sekä ennuste vuosille 2023–2040. Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne ja Tilastokeskus, Väestöennuste.

Työttömien määrä Uudellamaalla oli vuonna 2023 n. 87 000

Työttömyys kasautuu yhä voimakkaammin Uudellemaalle. Noin kolmasosa maan työttömistä työnhakijoista ja yli kolmasosa pitkäaikaistyöttömistä asuu Uudellamaalla

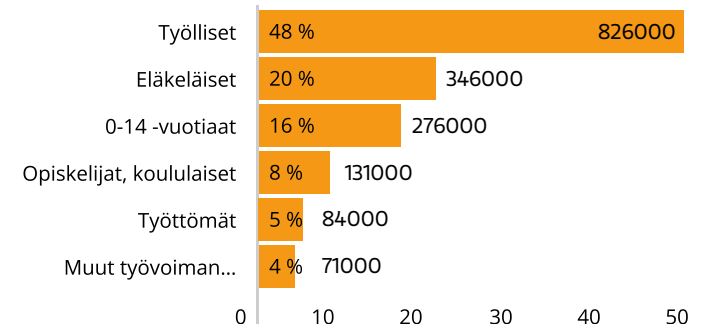

Pitkäaikaistyöttömien osuus Uudenmaan työttömistä vuosina 2013–2023 (%). Lähde: TEM, Työnvälitystilasto.

Uudenmaan **työttömät** koko Suomen työttömistä. Uudenmaan **pitkäaikaistyöttömät** koko Suomen pitkäaikaistyöttömistä.

Uudenmaan työttömien työnhakijoiden ja pitkäaikaistyöttömien osuus koko Suomen työttömistä työnhakijoista ja pitkäaikaistyöttömistä vuosina 2013–2023 (%), vuosikeskiarvot. Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja TEM, Työnvälitystilasto.

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan Uudellamaalla 2022 (n=1,7 milj.)

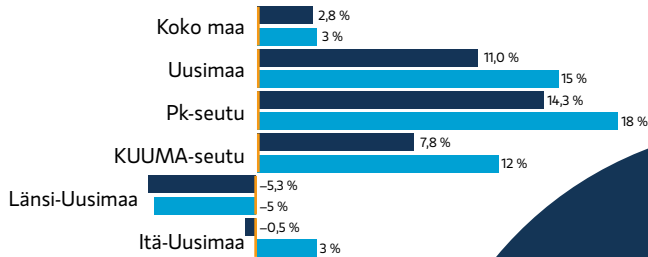

Uudenmaan väestö pääasiallisen toiminnan mukaan vuonna 2022. Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäynti.

UUSIMAA KASVAA MUUTTOLIIKKEEN AVULLA

Väestönkasvu keskittyy voimakkaasti pääkaupunkiseudulle ja sen kehyskuntiin.

%

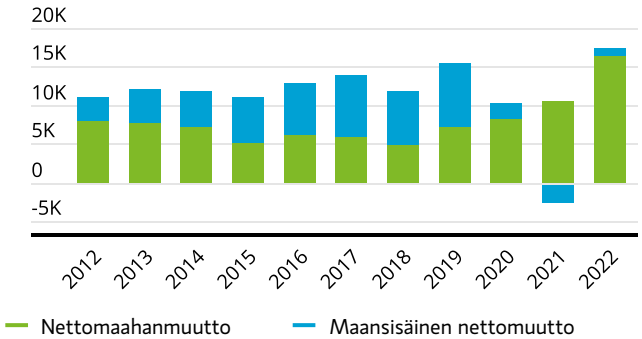
— Väkiluvun muutos 2013–2023
— Väkiluvun muutos ja ennuste 2013–2040

Uudellamaalla väestönkasvu on nopeampaa kuin muualla maassa.

Uusimaa on ainoa maakunta joka saa merkittävää nettomuuttoa vieraskielisistä.

Uudellamaalla asuu n. 60 % kaikista maan vieraskielisistä.

Uusimaa houkuttelee maahanmuuttajien lisäksi maan sisäisiä muuttajia.

— Nettomaahanmuutto — Maansisäinen nettomuutto

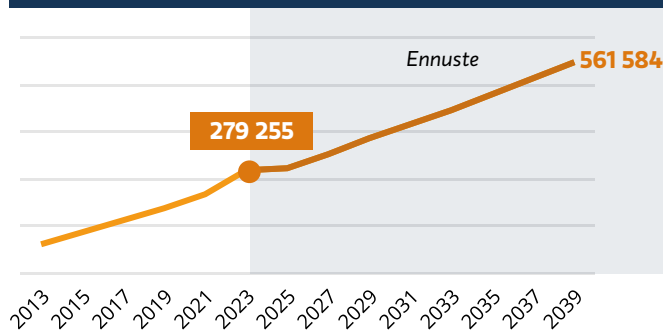
Väkiluvun muutos koko Suomessa, Uudellamaalla ja Uudenmaan alueilla vuosina 2013–2023 ja ennuste vuosille 2023–2040 (%).

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne ja MDI, Väestöennuste 2023.

Uudenmaan nettomaahanmuutto (ulkomailta Uudellemaalle muuttaneet) ja maansisäinen nettomuutto (muualta Suomesta Uudellemaalle muuttaneet) vuosina 2012–2022.

Lähde: Tilastokeskus, Muuttoliike

Vieraskielisen väestön määrän ennustetaan lähes kaksinkertaistuvan vuodesta 2023 vuoteen 2040. Suhteellinen osuus nousee lähes 30 prosenttiin.

Vieraskielinen väestö Uudellamaalla vuosina 2013–2023 ja ennuste vuosille 2023–2040. Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne ja Helsingin kaupunki (2023) Uudenmaan maakunnan vieraskielisen väestön ennuste vuosille 2022–2024.

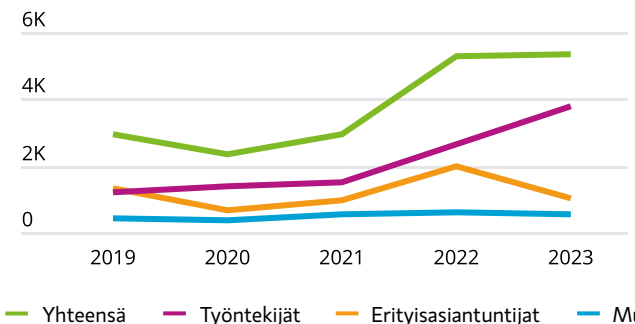
Suurimmat vieraskieliset ryhmät ovat venäjän, viron, arabian, somalin ja englanninkieliset.

Uudenmaan kymmenen suurinta vieraskielistä ryhmää kieltä puhuvan väestön määrän perusteella vuonna 2023.

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne.

Uudellemaalle sijoittuu yli kolmasosa kaikista myönnetyistä työluvista Suomessa, mutta lukumäärät kansainvälisesti matalia.

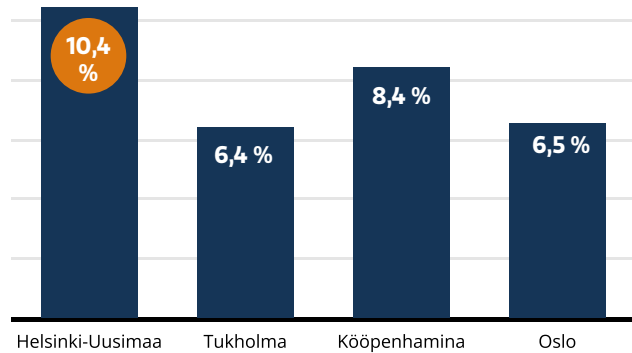

— Yhteensä — Työntekijät — Erityisasiantuntijat — Muut

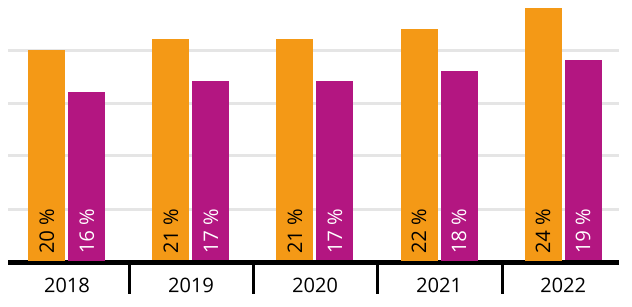
Työperusteiset ensimmäiset oleskeluluvat päätöstyypin mukaan vuosina 2019–2023 (myönnetyt päätökset) Lähde: Maahanmuuttovirasto, Tilastot.

NUORTEN HYVINVOINNISSA HAASTEITA

Opiskelun ja työn ulkopuolella olevia nuoria on Uudellamaalla suhteellisesti enemmän kuin Tukholman, Kööpenhaminan ja Oslon kaupunkiseuduilla.

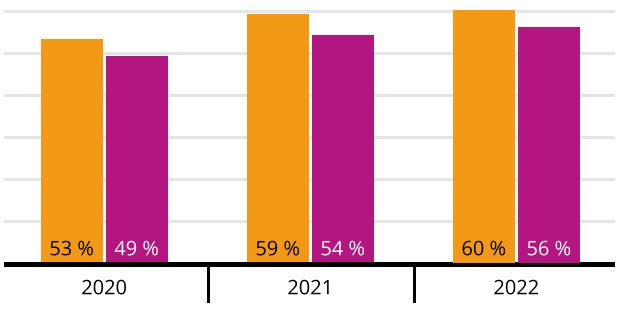
Noin neljäsosa 20–24-vuotiaista nuorista on Uudellamaalla ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa, mikä on hieman kansallista keskiarvoa korkeampi.

20–24-vuotiaiden vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien nuorten osuus samanikäisestä väestöstä Uudellamaalla ja koko Suomessa vuosina 2018-2022 (%). Lähde: Tilastokeskus, Väestön koulutus rakenne.

Uusimaa Koko Suomi

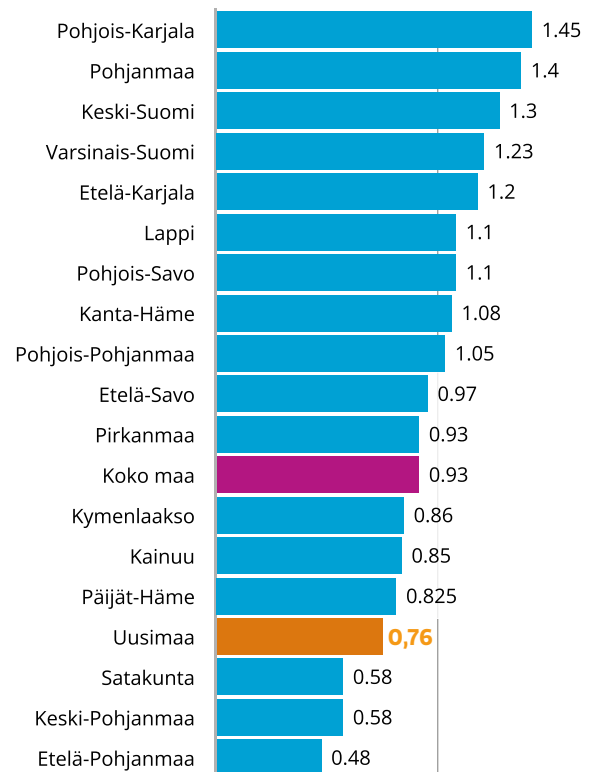
Yhä useampi korkeakoulututkinnon Uudellamaalla suorittanut ulkomailla syntynyt ulkomaista syntyperää oleva työskentelee Uudellamaalla 3 vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten korkeakoulusta valmistuneiden työllisten osuus 3 vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen vuosina 2018-2022 (%). Lähde: Vipunen, Korkeakoulusta valmistuneiden työllistyminen syntyperän mukaan.

Koulutukseen tarvitaan lisää resursseja ja korkeakoulutettuja tarvitaan työmarkkinoilla lisää.

Korkeakoulujen aloituspaikkoja ei ole Uudellamaalla tarpeeksi suhteessa toisen asteen tutkinnon suorittaneiden nuorten määrään.

1

Korkeakoulujen aloituspaikat suhteessa toisen asteen tutkinnon suorittaneisiin vuonna 2022 (%).

Lähde: Vipunen tietokanta, Korkeakoulutuksen yhteiset ja t&k -toiminta.

On tärkeää saada osaajat pysymään Uudellamaalla.

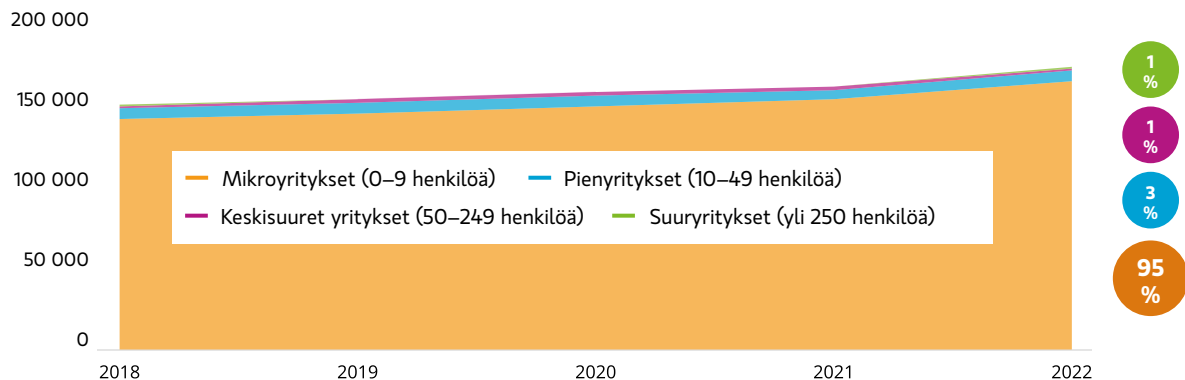
MONIPUOLINEN ELINKEINORAKENNE

Uudenmaan työpaikat toimialoittain 2022

Työllisten lukumäärä toimialoittain Uudellamaalla 2022. Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto.

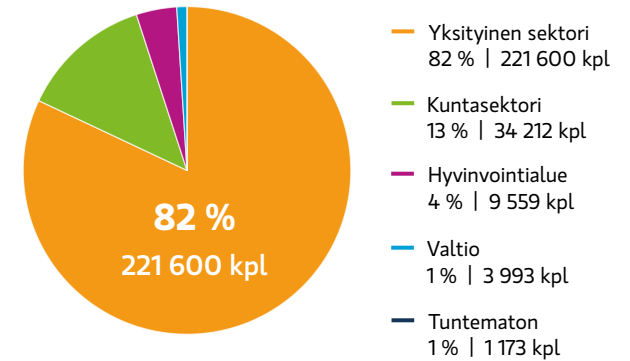
Yritysten lukumäärä Uudellamaalla on kasvava. Erityisesti alle 10 henkilöä työllistävien yritysten osuus kasvaa. Vuonna 2022 näiden yritysten osuus oli 95 %.

Yritysten lukumäärä Uudellamaalla henkilöstön suuruusluokittain vuosina 2018–2022. Lähde: Tilastokeskus, Kunnittainen toimipaikkatilasto.

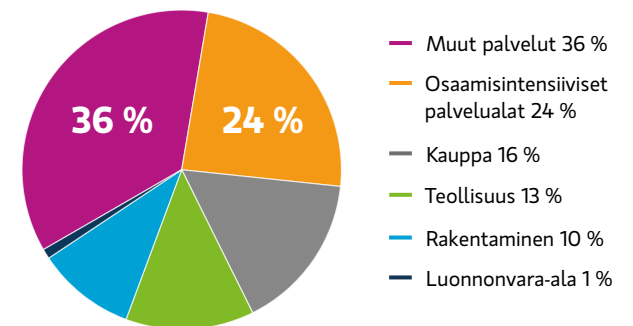
Kasvavia yrityksiä tarvitaan lisää.

Suurin osa avoimista työpaikoista on yksityisellä sektorilla. Yksityinen sektori on merkittävin työllistäjä Uudellamaalla.

Avoimet työpaikat vuoden 2023 tammi-joulukuun aikana Uudellamaalla työnantajasektorin mukaan. Lähde: TEM, Työnvälitystilasto.

Palvelualat muodostavat suuren osan Uudenmaan yritysten toimialaprofilista (2022).

Uudenmaan yritysten toimipaikkojen henkilötövuodet toimialoittain vuonna 2022. Lähde: Tilastokeskus, Alueellinen yritystoimintatilasto.

3. Painopisteet ja toimintalinjaukset

Työllisyyden tiekartta jäsentää työllisyyden edistämisen neljään keskeiseen painopisteeseen:

- Veto- ja pitovoimainen Uusimaa
- Työllistymistä edistävät palvelut ja hyvinvointi
- Lisää osaajia ja osaamista
- Elinvoimaiset ja työllistävät yritykset ja työnantajat

Ensimmäinen painopiste käsittelee Uudenmaan aluetta ja sen kansainvälistä ja kansallista veto- ja pitovoimaa. Toinen painopiste liittyy kohtaantoon ja sen aikaansaamiseen työmarkkinoilla työllisyyttä edistävien palveluiden avulla sekä hyvinvointiin ja työelämään yleisesti. Kolmas painopiste kohdistuu osaan työvoiman saatavuuteen. Neljäs painopiste kohdistuu yrityksiin ja muihin

työnantajiin ja näiden toimintaedellytysten parantamiseen. Painopisteiden sisällöissä on luonnollisesti yhteyksiä muihin painopisteisiin.

Jokaiseen neljään painopisteeseen on tiekartassa määritelty keskeisiä toimintalinjauksia, jotka tarjoavat maakunnalle ja kaikille sen eri toimijoille yhteistä suuntaa ja yhteistyön pohjan työllisyyden edistämiseksi. Kunkin painopisteen sisältämät toimintalinjaukset on määritelty erityisesti työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Neljän painopisteen lisäksi on kaksi läpileikkaavaa teemaa, joissa onnistuminen on tärkeää kaikkien painopisteiden kannalta:

- Tilannekuva, ennakointi sekä tiedon kulku ja hyödyntäminen organisaatio-rajien yli
- Vaikuttaminen

Työllisyyden edistäminen edellyttää hyvää yhteistyötä, jonka tulee perustua ajantasaiseen tilannekuvaan ja työmarkkinoiden tulevaisuuden tarpeiden ennakointiin sekä sujuvaan tiedonkulkuun toimijoiden välillä. Lisäksi tarvitaan maakunnallista vaikuttamistyötä.

TYÖLLISYYDEN TIEKARTAN PAINOPISTEET

PP1

Veto- ja pitovoimainen Uusimaa

PP2

Työllistymistä edistävät palvelut ja hyvinvointi

PP3

Lisää osaajia ja osaamista

PP4

Elinvoimaiset ja työllistävät yritykset ja työnantajat

3.1 Veto- ja pitovoimainen Uusimaa

Uusimaa on koko Suomen veturimaakunta. Alueen kyky houkutella investointeja, yrityksiä ja työvoimaa on ensiarvoisen tärkeää koko Suomelle. Veto- ja pitovoimaa tulee Uudellamaalla olla sekä kansainvälisesti että kansallisesti. Kilpailu investoinneista ja osaajista esimerkiksi Pohjois-Euroopan muiden kaupunkiseutujen kanssa on kova. Veto- ja pitovoimainen Uusimaa on koko maan menestyksen etu ja edellytys.

Merkittävä osa Suomeen työn ja koulutuksen perässä muuttavista muuttaa Uudellemaalle tai ainakin myöhemmin maan sisällä muuttaa asumaan Uudellemaalle, erityisesti pääkaupunkiseudulle mutta myös muihin kuntiin. Iso osa muista maista muuttavista johtajista ja asiantuntijoista työskentelee Uudellamaalla. Näiden muuttajien ja perheiden juurtuminen Uudellemaalle hyödyttää koko maata. Toimivat ratkaisut tähän on löydettävä ja kehitettävä Uudellamaalla. Muista maista muuttavat tarvitsevat usein tuekseen asettautumista ja kotoutumista tukevia palveluja. Väestön moninaisuuden lisääntyessä entistä tärkeämmäksi tulee koko yhteiskunnan vastaanottavuus, yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän ja rasmin torjuminen.

Monipuolisilla asumisvaihtoehtoilla samoin kuin elinympäristön viihtyvyydellä, toimivilla julkisilla palveluilla ja mielekkäillä ja vapaa-ajan viettotavoilla on tärkeä merkitys kaikille nykyisille asukkaille ja tänne muuttaville.

Keskeiset toimintalinjaukset:

1 Lisää kansainvälisiä investointeja ja TKI-toiminnan kasvua

Työllisyyden suotuisa kehitys Uudellamaalla edellyttää panostusta korkeaan osaamiseen, tieteeseen, teknologiaan ja innovaatioihin. Vahva korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyöhön perustuva TKI-toiminta huippukeskittymineen luo korkeaa osaamista vaativia työpaikkoja ja houkuttelee myös kansainvälisiä investointeja sekä osajia Uudellemaalle. Osajia käsitellään tarkemmin kolmannessa painopisteessä.

Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekartassa on esitetty toimenpiteitä esimerkiksi startup-toiminnan vahvistamiseksi, EU-rahoitushakujen aktiivisuuden lisäämiseksi ja yrityksille suunnattujen tukipalveluiden tarjoamiseksi sekä yhteistyön vahvistamiseksi eri toimijoiden välillä ja ekosysteemien ja verkostojen rakentamiseksi. Toimenpiteissä korostuu alueellinen yksittäisiä kaupunkeja ja kuntia laajempi yhteistyö ja koordinaatio. Ylipäätänsä tarvitaan kunta- ja työllisyysaluerajat ylittäviä ratkaisuja kansainvälisten investointien houkutte- lussa, jotta voidaan vastata monipuolisesti esimerkiksi sekä tuotekehityksen, tuotannon ja työntekijöiden sijoittumiseen Uudellamaalla. Elinvoima- ja sijoit- tumispalveluja tulee kehittää edelleen.

Keskeisiä toimijoita: Yritykset, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, kunnat, Team Finland -toimijat.

2 Toimivat asettautumista ja kotoutumista edistävät palvelut

Luodaan ja kehitetään toimivat asettautumista ja kotoutumista edistävät palvelut koko Uudellemaalle. Kaikki eivät tarvitse paljoakaan palvelua, mutta monella muualta muuttavalla voi olla tarve saada apua ja tukea asettautu- miseensa Uudellemaalle. Nykyiseltään monet julkiset palvelut kohdistuvat joko työttömiin työnhakijoihin tai työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ovat tärkeitä toimenpiteitä, mutta kasvavassa määrin kyse on kuntien panostuk- sista erityisesti koulutus- ja työperusteisesti tuleviin maahanmuuttajiin. Näitä kohderyhmiä huomioidaan palveluissa varsinkin kaupungeissa, mutta ei vielä kattavasti koko Uudellamaalla. Palveluiden kehittämisessä tulee huomioida jo saadut opit palveluiden toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Palveluita tulee kehittää mukana mahdollisesti tulevan perheen näkökulmasta. Paluumuutta- jatkin tulee huomioida. On tärkeää huomioida myös englanninkielisten palve- luiden kuten varhaiskasvatuksen ja koulupolun saatavuus koko Uudellamaalla, ei vain pääkaupunkiseudulla. Tämä edellyttää myös kuntien välistä hyvää yhteistyötä.

Tarjotaan riittävästi kotimaisten kielten koulutusta, jotta yhä useampi opiskelemaan tai töihin tullut voisi kiinnittyä ja jäädä tänne pidemmäksi ajaksi. Lisäksi tarvitaan lisää keinoja yhdistää työnteko ja kielen oppiminen. Samalla työnantajilta tarvitaan ymmärrystä sille, että kielitaito kehittyy käyttämällä sitä työssä.

Kiinnitetään huomiota siihen, että palvelut kohdistuvat sekä uusille tulijoille että täällä pidempään olleille. Työttöminä työnhakijoina olevat maahanmuuttajat tarvitsevat tukea kotoutumiseen ja työllistymiseen, osa vie- lä usean vuoden Suomessa oloajan jälkeenkin. Työvoiman ulkopuolella olevia tulee aktiivisesti ohjata osaksi työvoimaa ja koulutus- ja työllistymispoluille.

Onnistuneet asettautumis- ja kotoutumispalvelut vaativat jatkuvaa kehittämistä, jotta ne voivat vastata muuttuvien olosuhteiden ja erilaisten maahanmuuttajaryhmien tarpeisiin. Palveluiden tulee olla joustavia ja helposti saavutettavia, jotta ne tavoittavat mahdollisimman monet maahanmuuttajat. Kohdennettujen asettautumis- ja kotoutumispalveluiden lisäksi tarvitaan toimintaa, joka edistää eri väestönosien vuorovaikutusta, kohtaamisia, osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta.

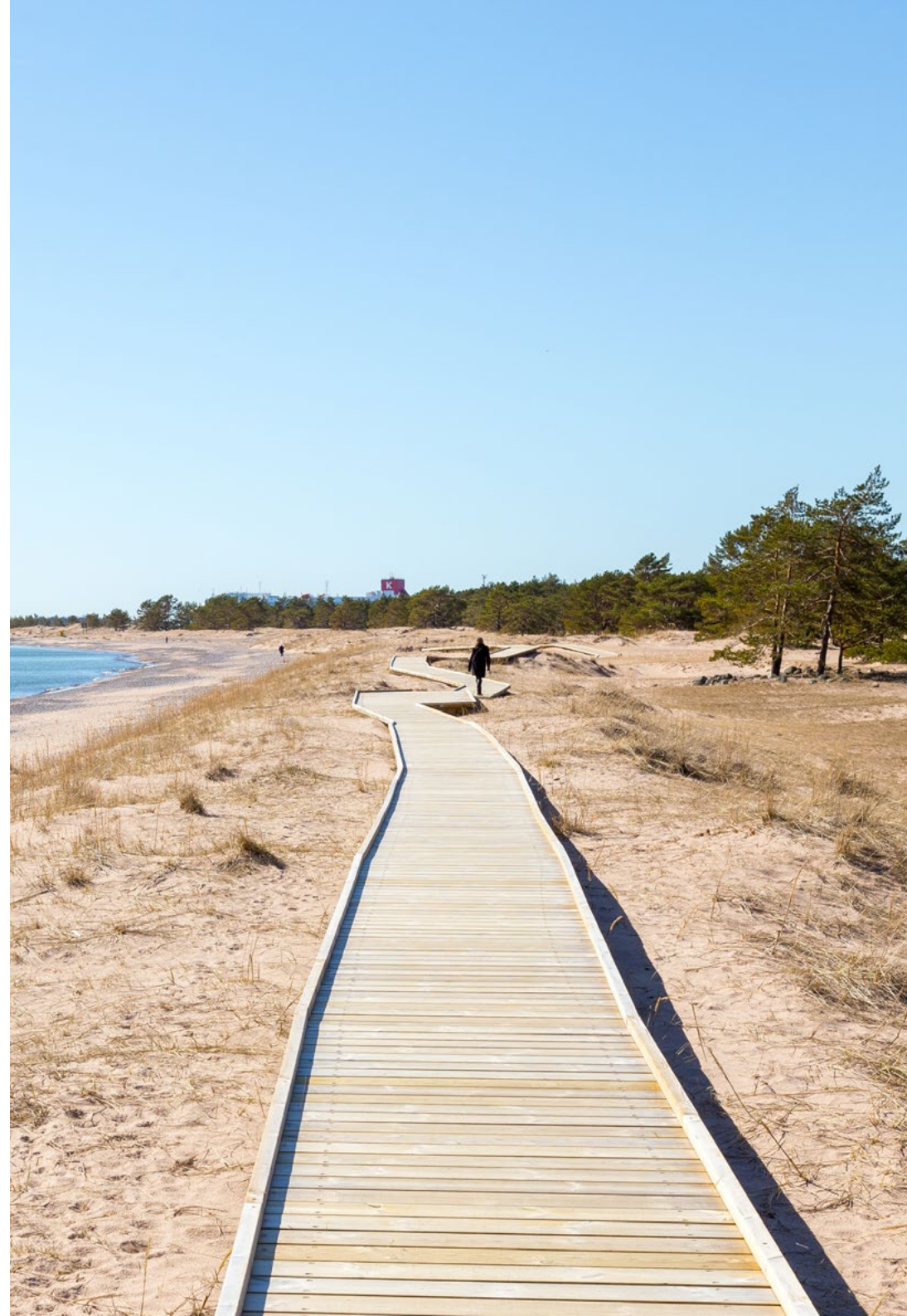
Asettautumista ja kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisessä tarvitaan **kunta- ja työllisyysalueajat ylittävää yhteistyötä** esimerkiksi monikielisten ja englanninkielisten palveluiden järjestämisessä.

Keskeisiä toimijoita: kunnat, työllisyysalueet, Uudenmaan ELY-keskus, Work In Finland (Business Finland ja KEHA-keskus), Uudenmaan liitto, järjestöt.

3 Monipuoliset asumisvaihtoehdot, viihtyisät elinympäristöt ja toimivat julkiset palvelut

Panostetaan monipuolisiin ja kohtuuhintaisiin asumisvaihtoehtoihin, elinympäristöjen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen sekä sujuvaa arkea tukeviin kuntien ja hyvinvointialueiden julkisiin palveluihin. Uudenmaan tulee tarjota monipuolisesti erilaisten ihmisten tarpeisiin soveltuvia mahdollisuuksia tuntee olevansa kotona ja luoda itselleen toimiva arki. Mielekäs vapaa-ajan tekeminen, monipuolinen kulttuuritarjonta ja arjen sujuvuus ovat osa viihtymistä ja kiinnittymistä.

Keskeisiä toimijoita: kunnat, yritykset, hyvinvointialueet, Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus, palveluntarjoajat, järjestöt.

3.2 Työllistymistä edistävät palvelut ja hyvinvointi

Työllisyyden myönteinen kehitys perustuu työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamiseen. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni työkäinen voisi ensin kouluttautua ja sitten tehdä työtä, työttömät työnhakijat olisivat mahdollisimman vähän aikaa työttöminä ja työnantajat löytäisivät tarvitsemansa työntekijän mahdollisimman nopeasti. **Hyvin toimivat työllistymistä edistävät palvelut auttavat ihmisiä saamaan töitä ja yrityksiä ja muita työnantajia saamaan tarvitsemaansa työvoimaa.**

Työllistymistä edistävät palvelut koostuvat monista eri palveluista, joiden avulla esimerkiksi tuodaan työnhakijoita ja työnantajia yhteen tai työnhakijan valmiuksia ja osaamisia voidaan kehittää esimerkiksi erilaisten valmennusten ja koulutusten avulla. Hyvin vaikuttavat palvelut auttavat työttömiä työnhakijoita työllistymään, etenemään työuralla seuraavaan työpaikkaan sekä myös helpottavat siirtymistä työvoiman ulkopuolelta osaksi työvoimaa. Kaikki eivät tarvitse palveluja, mutta tietyille erityisiä työllistymisen esteitä kohtaville ryhmille palvelut ovat erityisen tärkeitä. Palveluissa tärkeää on niiden käyttäjälähtöisyys, saavutettavuus ja digitaalisuus.

Työllistymistä edistävät palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lukien. **Uusimaa muodostaa Suomen ylivoimaisesti suurimman yhtenäisen työssäkäyntialueen, joten on erityisen tärkeää, että toimijoiden**

väläinen yhteistyö on maakunnassa sujuvaa. Yhteistyön tulee toimia myös maakuntarajojen yli. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuotavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Kunnat ovat muodostaneet yhteistoimintaa varten työllisyysalueita. Uudellamaalla toimivat yhdeksän työllisyysaluetta järjestävät julkiset työvoimapalvelut maakunnassa. Uudistuksen onnistuminen edellyttää toimivaa yhteistyötä monen eri toimijan välillä. Maakunnallinen työllisyyden tiekartta tukee osaltaan työllisyysalueiden ja kuntien työllisyysenhoidon tehtävän suunnittelua ja toteutusta sekä maakunnallisen yhteistyön kehittymistä tulevina vuosina.

Samalla kun etätö ja paikkariippumaton työ lisääntyy, **on edelleen kiinnitettävä huomiota sujuvaan liikkumiseen** Uudellamaalla ja yhtenäisellä työssäkäyntialueella. Uudellemaalle tullaan enenevässä määrin töihin myös maakunnan ulkopuolelta.

Erityistä huomiota Uudellamaalla tulee kiinnittää **nuorten kouluttautumisen, työllistymisen ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä työttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn.**

Hyvä ja laadukas työelämä ja työssä jaksaminen ovat tärkeä osa positiivista työllisyyden kehitystä. Työelämä ja työ ovat monella tavalla murroksessa. Työelämässä tarvitaan entistä parempaa ja modernia johtajuutta ja johtamista. Työpaikkojen ja työyhteisöiden tulee myös olla vastaanottavia ja ymmärtää moninaisuutta ja erilaisuutta aiempaa enemmän.

Keskeiset toimintalinjaukset:

1 Toimivat työllistymistä edistävät palvelut koko maakunnassa

Varmistetaan vaikuttavien työllistymistä edistävien palveluiden saatavuus koko Uudellamaalla. Uudenmaan työttömien työnhakijoiden osuus koko maan työttömistä työnhakijoista on kasvanut tasaisesti. Vaikuttavat työllistymistä edistävät palvelut auttavat sekä työnantajia että työnhakijoita. Erityisen tärkeää on kohdistaa toimenpiteitä niihin ryhmiin, joissa esiintyy työttömyyttä ja työllisyysaste on alhainen. Erilaisia työllistymisen esteitä kohtaavat erityisesti vähän koulutetut nuoret, vähäisen kielitaidon tai koulutuksen omaavat maahanmuuttaneet, täsmätyökykyiset, pitkäaikaistyöttömät ja yli 55-vuotiaat työnhakijat. Näihin ryhmiin kuuluvien pääsyyn työmarkkinoille on Uudellamaalla erityisesti panostettava tarpeisiin räätälöityjen palveluiden avulla. Vaikuttavat työllistymistä edistävät palvelut syntyvät työnantajien kanssa yhteistyössä. Eri ryhmien työllistyminen edellyttää myös työnantajilta uudenlaista ja joustavampaa ajattelua työstä ja työelämästä.

Tuetaan työllisyyttä edistävän yhteistyön rakentumista Uudellamaalla. Yhteistyötä tarvitaan usealla eri tasolla. Työllisyysalueiden välisen yhteistyön lisäksi työllisyyteen vaikuttaa esimerkiksi työllisyysalueiden ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö. Osa työnhakijoista voi tarvita monialaista palvelua työllistymisen tueksi, siis muutakin kuin työllistymistä edistävää palvelua kuten esimerkiksi sosiaali- tai terveyspalveluja. Maakunnan yhdeksän työllisyysalueen ja viiden hyvinvointialueen yhdyspintojen ja tarvittavien yhteisten prosessien kehittäminen edellyttää erityistä huomiota.

Lisäksi yhteistyötä tarvitaan myös kuntien sisällä ja niiden välillä. Työllisyyspalvelut, koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat jatkossa saman järjestäjän, kunnan, vastuulla, mutta erilaiset rakenteelliset ja organisaatioiden sisäiset ratkaisut eivät automaattisesti johda yhteistyöhön ja sujuvaan tiedon kulkuun.

Keskeisiä toimijoita: kunnat, työllisyysalueet, KEHA-keskus, hyvinvointialueet, Uudenmaan liitto, työnantajat, palveluntuottajat.

2 Sujuva liikkuminen ja pendelöinti työssäkäyntialueella

Huomioidaan työssäkäynnin tarpeet liikenneyhteyksien kehittämisessä maakunnan sisällä ja muista maakunnista Uudellemaalle. Etätyö ja monipaikkainen työ yleistyvät ja kuuluvat monen arkeen Uudellamaalla, mutta työllisyyden kannalta pendelöinti ja sujuva liikkuminen ovat tärkeä osa työmarkkinoiden toimivuutta Suomen suurimmalla työssäkäyntialueella. Julkisen liikenteen toimivuus on työllisyyden kannalta tärkeää.

Keskeisiä toimijoita: palveluntuottajat, kunnat, Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus.

3 Nuorten hyvinvoinnin paraneminen

Panostetaan nuorten hyvinvointiin. Suurin osa nuorista pärjää ja etenee koulu- ja opiskelupoluilla, mutta koronan jättämät jäljet hyvinvointiin, syrjäytyminen, mielenterveysongelmat ja nuorisorikollisuus näkyvät Uudellamaalla. Pienetkin suhteelliset osuudet nuorista tarkoittavat Uudellamaalla melko suuria absoluuttisia määriä. Huono-osaisuutta ja sosiaalista eriytymistä tulee torjua ja vähentää kokonaisvaltaisesti, mutta erityisesti nuorten

kouluttautumisen, työllistymisen ja hyvinvoinnin edistäminen sekä työttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisy ovat kriittisiä tekijöitä Uudenmaan tulevaisuuden kannalta. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää monialaisia ja koordinoituja toimia, jotka tukevat nuoria heidän koulu-, opinto- ja urapolkujensa eri vaiheissa. Kyse on myös perheiden hyvinvoinnista. Varhainen puuttuminen ja ohjaus ovat avainasemassa, jotta nuoret voivat löytää omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa. Tämä vaatii sekä peruskoulutuksen että toisen asteen koulutuksen vahvistamista.

Kaikkien nuorten tulisi saada oikea mahdollisuus laadukkaaseen koulutukseen, joka valmistaa heidät monipuolisesti työelämään sekä elinikäiseen oppimiseen. Tämä tarkoittaa oppilaitosten aloituspaikkojen ja resurssien lisäämistä, mutta myös joustavien oppimispolkujen ja -muotojen kehittämistä, jotta erilaiset oppijat voivat löytää heille sopivan tavan opiskella.

Edistetään työelämän monimuotoisuutta ja joustavuutta, jotta erilaisista taustoista tulevat nuoret voivat löytää paikkansa työmarkkinoilla. Lisäksi on tärkeää luoda monipuolisia ja joustavia työllistymisratkaisuja kuten oppisopimuskoulutusta, harjoittelupaikkoja ja erityisesti nuorten työllistämiseen suunnattuja tukitoimia. Näillä toimilla voidaan varmistaa, että nuoret eivät jää pitkäksi aikaa työttömiksi tai kaikkien palveluiden ja toimenpiteiden ulkopuolelle (NEET-nuoret), vaan heillä on mahdollisuus saada työkokemusta ja löytää oma polkunsä työelämässä.

Nuorten hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka huomioi nuorten fyysisen ja henkisen terveyden, sosiaaliset suhteet ja turvallisen kasvuympäristön. Mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen ja erilaiset ennaltaehkäisevät toimet kuten yhdenvertaisuuden edistäminen ja kiusaamisen, syrjinnän ja rasmin vastainen työ ovat avainasemassa nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin varmistamisessa. Lisäksi nuorten osallistaminen päätöksentekoon ja heidän ääntensä kuuleminen vahvistavat heidän osallisuuttaan ja sitoutumistaan yhteiskuntaan.

Keskeisiä toimijoita: Korkeakoulut, muut oppilaitokset, kunnat, työnantajat, työllisyysalueet, hyvinvointialueet, järjestöt.

4 Laadukas ja houkutteleva työelämä

Tuetaan työelämän ja johtamisen uudistumista yksityisissä ja julkisissa työpaikoissa. Hyvän työllisyyskehityksen aikaansaaminen asettaa vaatimuksia työelämän laadulle. Uudellamaalla on suuri määrä työpaikkoja ja sen myötä myös paljon työelämän kehittämisen edelläkävijöitä, mutta samalla myös paljon yrityksiä, joissa on edelleen kehitettävää. Työn ja työelämän murros on jo muuttanut sitä, mitä hyvä johtaminen ja johtajuus työpaikoilla tarkoittaa. Etä- ja hybridityön hyvät käytännöt ovat osa toimivaa työelämää. Pidemmät työurat, työhyvinvointi, työkyvyn ylläpito ja työssäjaksaminen edellyttävät myös aiempaa parempaa moninaisuuden ymmärtämistä. Osaamista voi syntyä monin eri tavoin, ja osaaja voi olla monenlaisen eri taustan omaava.

Toimitaan vahvasti yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän torjumiseksi työelämässä. Väestön moninaisuuden kasvaessa on tärkeää kiinnittää huomiota ja huolehtia siitä, että työelämässä ja yhteiskunnassa toimitaan niin, että kaikilla on mahdollisuudet työllistyä ja edetä työelämässä. Työyhteisöjen ja työpaikkojen tulee olla vastaanottavia eri tavoin moninaisille työntekijöille. Kyse on myös työpaikkojen ja työyhteisöjen osaamisen kehittämisestä näissä teemoissa.

Keskeisiä toimijoita: Työnantajat, työpaikat, työyhteisöt, työllisyysalueet, palveluntuottajat, työelämäkehittäjät, työmarkkinajärjestöt.

3.3 Lisää osaajia ja osaamista

Osaavan työvoiman saatavuuden ongelmat ovat jo pitkään olleet arkipäivää useissa yrityksissä ja muissa työnantajissa usealla eri toimialalla hidastaen kasvua, työpaikkojen syntyä ja työllisyyden positiivista kehitystä. Työvoimapolua ei ole tällä hetkellä kaikilla aloilla talouden kehityksestä johtuen, mutta pidemmällä aikavälillä tilanteen ennakoitaan muuttuvan. Kohtaannon haasteet näkyvät myös Uudellamaalla. Alueella on samanaikaisesti sekä avoimia työpaikkoja että työttömiä työnhakijoita. Lisäksi Uudenmaan työmarkkina on palveluvaltainen, mikä lisää se suhdanneherkkyyttä. Muutokset työvoiman kysynnässä voivat olla molempiin suuntiin nopeita. Elinkeinorakenne on Uudellamaalla kuitenkin kansallisesti tarkasteltuna monipuolinen.

Tulevaisuudessa on kyettävä sekä lisäämään oppilaitoksista valmistuvien määrää että parantamaan opintojen työelämävastaavuutta. Oppimista tulee tapahtua läpi työuran työpaikoilla. Opinnoista valmistuvien osaamisen tulee vastata työelämän nykyhetken tarpeisiin. Muista maista Suomeen ja Uudellemaalle opiskelemaan ja työskentelemään tulleiden merkitys on jo nykyisellään suuri ja tulee entisestään kasvamaan tulevaisuudessa koko Uudellamaalla. Työllisyyden kasvu ei saa jäädä toteutumatta siksi, että työvoimaa ei löydy.

Keskeiset toimintalinjaukset:

1 Korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten aloituspaikkojen nostaminen vastaamaan paremmin maakunnan nuorten määrää ja resurssien lisääminen

Oppilaitosten aloituspaikkojen lukumäärän lisääminen on tärkeä askel kohti nykyistä laajempaa koulutuksen saavutettavuutta Uudellamaalla.

Aloituspaikkojen lisääminen edellyttää myös koulutuksen rahoituksen lisäämistä. Uudenmaan koulutuskapasiteettia on kokonaisuudessaan vahvistettava, jotta myös koulutuksen laatua pystytään kehittämään. Tällä hetkellä aloituspaikkoja on aivan liian vähän suhteessa Uudenmaalla asuvien nuorten määrään ja verrattuna moniin muihin maakuntiin. Lisäksi alueen korkeakouluihin ja muihin oppilaitoksiin hakeudutaan paljon muualta maasta ja ulkomailta. Kun korkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa on enemmän aloituspaikkoja, useammalla nuorella ja aikuisella Uudellamaalla on mahdollisuus opiskella ja kehittää taitojaan sekä pärjätä muuttuvassa työelämässä. Aloituspaikkojen määrän lisääminen Uudellamaalla auttaa myös siinä, että alueella toimivat työnantajat löytävät tarpeitaan vastaavia työntekijöitä entistä sujuvammin. Lisäksi opiskelija-asumisen kehittämiseen on panostettava, erityisesti nuorten opiskelijoiden ja kansainvälisien opiskelijoiden asumiseen. Perheellisten tarpeet on myös huomioitava.

Koulutustason nostaminen on työllisyyden parantamisen edellytys.

Koulutustason nostaminen lisää tuottavuutta ja innovaatiokykyä sekä vahvistaa Uudenmaan yritysten kilpailukykyä ja luo uusia työpaikkoja. Uusimaa on koko Suomen veturi ja merkittävin osaamiskeskittymä. Menestyvä TKI-toiminta ja uusien innovaatioiden ympärille rakentuvat yritykset ja ekosysteemit syntyvät kansainvälisesti kilpailukyisestä osaamisesta. Opetushallituksen vuoden 2040 ulottuvien ennakoitilaskelmien mukaan nuorten ikäluokista saatava työvoima ei riitä avautuviin työpaikkoihin tai edes työvoimasta poistuvien

määrän korvaamiseen. Lisäksi avautuviin työpaikkoihin tarvitaan korkeampi koulutustaso kuin työllisillä on tällä hetkellä. Yli puolet uusista työntekijöistä tarvitsee korkeakoulutuksen.¹

Kun yhä useammalla ihmisellä on korkeakoulutus, toisen asteen koulutus tai ammatillinen pätevyys, ovat he paremmin valmiita kohtaamaan työmarkkinoiden haasteet ja hyödyntämään muuttuvan työelämän tarjoamia uusia mahdollisuuksia. Vähintään toisen asteen koulutuksen saaminen tulee olla kaikkien ulottuvilla.

Keskeisiä toimijoita: Korkeakoulut, muut oppilaitokset, opetus- ja kulttuuriministeriö.

2 Korkeakouluista ja muista oppilaitoksista valmistuvien työllistymisen parantaminen

Parannetaan koulutuksen laatua ja työelämävastaavuutta. Koulutuksen laadun kehittäminen vaatii korkeakouluilta ja muilta oppilaitoksilta sekä ennakointia ja aktiivisia toimenpiteitä että hyviä verkostoja ja työelämäyhteyksiä. Tämä on erityisen tärkeää Uudellamaalla, jossa sekä oppilaitoksia että työpaikkoja on paljon. Ammatillisen koulutuksen laadun kehittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Oppilaitosten tulee kehittää koulutus- ja opetus-suunnitelmiaan vastaamaan entistä paremmin nykyisiä ja tulevia työmarkkinoiden tarpeita.

Koulutuksen ja opintojen työelämävastaavuuden parantaminen edellyttää tiivistä ja ketterää yhteistyötä oppilaitosten ja yritysten ja muiden työnantajien välillä. Monipuolinen yritysyhteistyö opintojen eri vaiheissa, urapalveluiden vahvistaminen, mentorointiohjelmien tarjoaminen ja muut

¹ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Koulutustarvetulokset_0.pdf

verkostojen ja yhteyksien syntymistä tukevat toimenpiteet voivat auttaa opiskelijoita siirtymään sujuvasti opintojen päätyttyä työelämään. Koulutusten suunnittelussa tulee huomioida koulutuksen kokonaistarjonta ja tarvittaessa koordinoita suunnittelua yhteisesti.

Keskeisiä toimijoita: Korkeakoulut, muut oppilaitokset, työnantajat.

3 Jatkuva oppiminen mahdolliseksi yhä useammalle

Tehdään jatkuva oppiminen koko työuran ajan mahdolliseksi yhä useammalle. Kehitetään joustavia ja innovatiivisia täydennyskoulutus- ja oppimismuotoja ja luodaan mahdollisuudet oppimiselle työpaikoilla. Jatkuvan oppimisen mahdollistaminen on välttämätöntä nykypäivän nopeasti muuttuvassa maailmassa, jossa teknologian kehitys ja globaalit muutokset vaikuttavat nopeasti työmarkkinoihin. Uudellamaalla on Suomen merkittävimmät osaamintensitiiviset työpaikat, joiden menestys on kiinni siitä, että osaaminen pysyy kilpailukykyisenä myös tulevaisuudessa. Jatkuvan oppimisen mahdollistaminen on välttämätöntä nykypäivän nopeasti muuttuvassa maailmassa, jossa teknologian kehitys ja globaalit muutokset vaikuttavat nopeasti työmarkkinoihin. Yksilöiden on pystyttävä päivittämään osaamistaan ja hankkimaan uusia taitoja läpi elämänsä.

Lisätään työelämän tietoisuutta olemassa olevista mahdollisuuksista kouluttaa työntekijöitä. Uudellamaalla on koulutustarjontaa, jota voisi entistä paremmin hyödyntää osana työpaikoilla tapahtuvaa jatkuvaa oppimista.

Keskeisiä toimijoita: Työnantajat, korkeakoulut, muut oppilaitokset, Opetushallitus, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus.

4 Lisää työperusteista maahanmuuttoa ja kansainvälisiä opiskelijoita

Tuetaan ja lisätään työperusteista maahanmuuttoa kestäväällä tavalla.

Työperusteinen maahanmuutto on jo nyt merkittävä tekijä monen toimialan ja työnantajan näkökulmasta, erityisesti pääkaupunkiseudulla mutta myös muualla Uudellamaalla. Tulevaisuudessa työperusteisen maahanmuuton edistämiseksi onnistuminen on ratkaisevan tärkeää Suomen ja erityisesti Uudenmaan alueen taloudellisen kasvun ja kilpailukykyyn varmistamiseksi. Maakunnallinen huomio työperusteiseen maahanmuuttoon tukee ja vahvistaa työllisyysalueiden ja kuntien toimenpiteitä.

Alueella on jo olemassa vahva osaamiskeskittyminen, korkea elämänlaatu ja hyvä infrastruktuuri, jotka tekevät siitä houkuttelevan kohteen kansainvälisille osaajille, niin opiskelijoille kuin töihin tuleville. Lisäksi Suomen avoin, turvallinen ja tasa-arvoinen yhteiskunta sekä työn ja vapaa-ajan hyvä tasapaino ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä, jotka osaltaan voivat houkuttaa tänne työntekijöitä ja heidän perheitään. Näitä vahvuuksia hyödyntämällä Uudenmaan alue voi luoda houkuttelevan ympäristön monenlaisissa tehtävissä toimiville kansainvälisille osaajille. Monipuoliset asumisvaihtoehdot, sujuva arki ja hyvä kansainvälinen ja kansallinen saavutettavuus ovat myös osaajien näkökulmasta alueen vetovoiman keskeisiä tekijöitä.

Tehostetaan toimenpiteitä, jotka tekevät maahanmuutto- ja asettautumisprosessista sujuvan niin kansallisella kuin paikallisellakin tasolla koko Uudellamaalla. Tämä tarkoittaa esimerkiksi nopeampia ja joustavampia lupaprosesseja. Lisäksi on tärkeää tarjota kattavia asettautumisen tukipalveluja kuten kielikoulutusta, yhteiskuntaorientaatiota ja asettautumisen apua myös töiden perässä tänne tuleville. Työmarkkinoiden, työpaikkojen ja työyhteisöjen vastaanottavuus ja vastuullinen toiminta ovat avainasemassa siinä, että tänne tulevat myös viihtyvät ja haluavat jäädä työskentelemään Uudellemaalle.

Uudenmaan, sen kuntien ja täällä toimivien yritysten ja muiden työnantajien onnistunut strateginen markkinointi, viestintä ja kansainvälisen näkyvyyden parantaminen oikeille kohderyhmille edellyttää yhteistyötä monien toimijoiden kesken. Lisäksi tarvitaan tiedon ja osaamisen vaihtoa Uudenmaan toimijoiden kesken parhaista tavoista houkuttella ja tukea työperusteisten maahanmuuttajien asettautumista. Kokemusta ja osaamista Uudellamaalla on jo paljon ja pitkältä ajalta.

Vahvistetaan kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelua ja työllistymistä Uudellemaalle. Suomella ja Uudenmaan alueen oppilaitoksilla on paljon mahdollisuuksia saada lisää kansainvälisiä opiskelijoita. Kansainvälisten opiskelijoiden lukumäärän kasvu luo merkittäviä mahdollisuuksia sekä korkeakouluille ja muille oppilaitoksille että kaikille työnantajille ja elinkeinoelämälle. Nykyistä yhä useampi voisi myös jäädä töihin Uudellemaalle opintojensa ja valmistumisensa jälkeen. Työllistyminen Uudellemaalle tulisi huomioida kaikessa jo houkuttelusta lähtien. Työnantajien ja oppilaitosten tiivis yhteistyö voi luoda sujuvia polkuja opiskelusta työelämään esimerkiksi harjoittelupaikkojen, työsäoppimisjaksojen ja erilaisten yhteistyöprojektien kautta. Paikalliset yritykset hyötyvät kansainvälisten opiskelijoiden tuomasta osaamisesta ja monikielisuudesta, mikä voi avata uusia markkinoita ja vahvistaa kansainvälisiä yhteyksiä. Kansainvälisten opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksien parantaminen myös lisää alueen vetovoimaa, kun opiskelijat näkevät selkeän reitin opintojen jälkeiseen työllistymiseen ja urakehitykseen.

Kansainvälisten opiskelijoiden asettautuminen ja pääsy Uudenmaan työmarkkinoille vaatii kuitenkin nykyistä enemmän tukitoimia kuten kielikoulutusta, yhteiskuntaan, lähiympäristöön ja kulttuuriin tutustumista ja työnhakutaitojen ja työelämäyhteyksien kehittämistä. Kaikilla Uudenmaan

alueen oppilaitoksilla on tässä merkittävä rooli. Oppilaitosten roolia työllistymisessä tuleekin vahvistaa. Lisäksi yritysten ja muiden työnantajien tulisi tunnistaa kansainväliset opiskelijat potentiaalisina työntekijöinä, kehittää rekrytointi- ja perehdyttämiskäytäntöjään kaikenlaista monimuotoisuutta tukeviksi sekä kehittää työyhteisöjä ja työkäytäntöjä soveltumaan eri maista lähtöisin oleville työntekijöille. Tarvitaan myös työnantajien asenteiden muuttumista ja valmiuksien parantamista.

Kaikki eivät jää töihin Uudellemaalle tai Suomeen, mutta nykyistä useampi voisi näin tehdä. Kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelu alueelle onnistuu tarjoamalla heille toimivan ja houkuttelevan kokonaisuuden, joka sisältää laadukkaan koulutuksen, sujuvat asettautumista, opintojen etenemistä ja työllistymistä edistävät palvelut ja monipuoliset työllistymismahdollisuudet. Lisäksi alueen oppilaitosten ja yritysten yhteistyön tiivistäminen voisi tarjota opiskelijoille nykyistä enemmän työharjoittelupaikkoja ja uramahdollisuuksia jo opintojen aikana. Tärkeitä ovat myös opiskelijoille suunnatut asumispalvelut ja vapaa-ajan mahdollisuudet, jotka tekevät Uudellamaalla asumisesta houkuttelevaa ja viihtyisää. Näiden elementtien yhdistäminen ja markkinointi voisi houkuttella kansainvälisiä opiskelijoita valitsemaan Uudenmaan ei vain opiskelu- vaan myös työ- ja asuinpaikakseen, kodikseen. Moni tulee opiskelemaan perheen kanssa, mikä on huomioitava monella tapaa sekä viestinnässä että palveluissa. Uudellemaalle kiinnittymisen ja jäämisen kannalta keskeistä on myös puolison työllistyminen ja lasten koulunkäynnin sujuvuus.

Keskeisiä toimijoita: Työnantajat, korkeakoulut, muut oppilaitokset, Work In Finland (Business Finland ja KEHA-keskus), kunnat, Uudenmaan liitto, Maahanmuuttovirasto, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, järjestöt.

3.4 Elinvoimaiset ja työllistävät yritykset ja työnantajat

Työllisyyden positiivisen kehityksen edellytykset ovat menestyvät ja elinvoimaiset yritykset sekä muut työnantajat. Yritysten kasvu ja kyky luoda työpaikkoja on keskeinen tavoite. Työllisyyden kannalta on oleellista, että yritykset kasvavat ja työllistävät. Yrityksiä ja yrittäjyyttä tulee tukea osuvilla ja vaikuttavilla yritys- ja elinvoimapalveluilla koko Uudellamaalla siten että palvelu on asiakkaiden näkökulmasta saumatonta ja sujuvaa. Kansainvälinen kilpailu, osaavan työvoiman saatavuuden pulmat sekä muuttuva työ ja työelämä haastavat myös työnantajien osaamista, jota on niin ikään kehitettävä vastaamaan sekä liiketoiminnan että muuttuvan työelämän vaatimuksiin. Kasvun aikaansaanti ja tuottavuuden parantaminen ovat kansallisia haasteita, joiden ratkaisemisessa on maakunnan merkityksestä johtuen onnistuttava erityisesti Uudellamaalla.

Keskeiset toimintalinjaukset:

1 Työllistävien yritysten kasvun tukeminen

Kiinnitetään erityistä huomiota pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksiin luoda lisää työpaikkoja Uudellamaalla. Kasvuyritysten merkitys on suuri työpaikkojen synnyssä. Merkittävä osuus Suomen kasvuyrityksistä sijaitsee Uudellamaalla. Kasvavia yrityksiä tarvitaan kuitenkin lisää. Pienissä yrityksissä on paljon kasvupotentiaalia, jonka tunnistaminen on jatkossa entistä tärkeämpää. Yritysten toimintaympäristön tulee myös olla kansallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyinen. Työllisyyden näkökulmasta elinkeinorakenteen tulee olla myös riittävän monipuolinen, jotta tarjolla on laaja kirjo erilaisia työmahdollisuuksia.

Kehitetään yritysten ja muiden työnantajien toimintaympäristöjä yrityslähtöisesti tarpeita kuunnellen ja tunnistaen. Yritysten toimintaympäristöön vaikuttaa laaja joukko julkisia ja yksityisiä toimijoita toimenpiteineen. Huomiota tulee kiinnittää niin pitkällä aikavälillä vaikuttaviin toimenpiteisiin maankäytöstä ja kaavoituksesta lähtien kuin välittömiinkin keinoihin lisätä yritysten kilpailukykyä ja parantaa yritysten ja niiden tuotteiden ja palveluiden saavutettavuutta keskeisiltä markkina-alueilta.

Yritysten kasvun kannalta oleellista on onnistua sekä TKI-toiminnassa Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekartan että vihreässä siirtymässä Hiili-neutraali Uusimaa 2030 -tiekartan mukaisesti. Yritysten kasvu edellyttää myös onnistumista kansainvälisten investointien houkuttelussa Uudellemaalle. Tutkimukseen ja innovaatioihin toimintansa perustavat yritykset ovat tässä erityisen tärkeässä asemassa.

Keskeisiä toimijoita: Yritykset, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, oppilaitokset, Team Finland-toimijat, kunnat, työllisyysalueet, Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus, työnantajille ja yrittäjille suunnattujen palveluiden tuottajat.

2 Toimivat yritys- ja elinvoimapalvelut koko maakunnassa

Kehitetään yritys- ja elinvoimapalveluja siten, että yritykset ja muut työnantajat koko Uudellamaalla voivat saada tarpeidensa mukaisia laadukkaita, osuvia ja vaikuttavia palveluja mahdollisimman helposti ja ymmärrettävästi. Työnantajille suunnatut palvelut olivat melko pienessä roolissa TE-palveluiden palveluvalikossa, joten palveluiden parantaminen on tärkeää. Yritykset myös tuntevat palveluja liian heikosti, joten palveluiden tunnettuutta on niin ikään parannettava.

Palveluiden tulee tukea yritysten uudistumista, kasvua ja kansainvälistymistä monipuolisesti koko Uudellamaalla. Palvelut tulee pystyä tarjoamaan yrityksille ja muille työnantajille asiakaslähtöisesti. Palveluiden ja palveluita järjestävien toimijoiden välillä tulee olla toimiva yhteistyö ja tiedonvaihto. Oleellista on kyetä tunnistamaan ja tarjoamaan palveluja niille yrityksille, jotka niistä hyötyvät, yrityskoosta, toimialasta ja elinkaaren vaiheesta riippumatta. Tämä edellyttää sekä paikallista yrityskehittämisen tuntemusta että kykyä ja osaamista hyödyntää eri palveluntarjoajia ja rahoitusmahdollisuuksia. Yrityksiä koskevan päätöksenteon tulee myös olla ripeää (esim. lupaprosessit).

Keskeisiä toimijoita: Yritykset, työllisyysalueet, kunnat, uusyrityskeskukset, kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt, palveluntuottajat.

3 Yrittäjyyden edistäminen ja osaamisen kehittäminen tukemaan työllistymistä

Tuetaan mikro- ja yksinyrittäjiä ja niiden mahdollisuuksia kasvaa työllistäviksi yrityksiksi. Yrittäjyyttä tukevien palveluiden tulee olla helposti löydettävissä ja ymmärrettäviä. Myötävaikutetaan yrittäjyyttä koskeviin positiivisiin asenteisiin yhteiskunnassa ja kaikessa koulutuksessa ja opiskelussa. Kiinnitetään palveluissa huomiota yritysten omistajanvaihdosten toteuttamiseen.

Yrittäjyyskasvatus, startup-ympäristöt ja oppilaitosten hautomot ovat tärkeitä kasvuyritysten synnyn ja kehittämisen kannalta. Olosuhteita ja toimintaympäristöjä uusien menestyvien ja työllistävien yritysten synnyttämiseksi on kyettävä rakentamaan pitkäjänteisesti. Uudellamaalla on Suomen suurin startup-ekosysteemi, jonka avulla yrityskenttä Uudellamaalla uudistuu, kasvaa ja luo työpaikkoja.

Varmistetaan työnantajien ajantasainen ja riittävä työnantajaosaaminen erikokoisissa ja -ikäisissä yrityksissä ja muissa työnantajissa, erityisesti alkavissa ja pienissä kasvuhakuisissa yrityksissä. Tarjotaan tunnistettuja tarpeita vastaavia lyhyitä koulutuksia ja valmennuksia monikanavaisesti. Kehitettäviä työnantajaosaamisia ovat esimerkiksi valmentava johtaminen ja työelämään liittyvä lainsäädäntö.

Keskeisiä toimijoita: Kunnat, työllisyysalueet, uusyrittäjäkeskukset, kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt, startup-yhteisöt, palveluntuottajat, työnantajat, työmarkkinajärjestöt.

Edellä kuvattujen painopisteiden lisäksi tiekartassa on kaksi läpileikkaavaa teemaa, jotka tukevat kaikkien painopisteiden ja niiden sisältämien toimintalinjausten toteuttamista. Nämä läpileikkaavat teemat on kuvattu seuraavaksi alla.

3.5 Tilannekuva, ennakointi sekä tiedon kulku ja hyödyntäminen organisaatorajojen yli

1 Päivitetään maakunnan tilannekuvaa ja ennakoitaan työllisyyskehitystä

Työllisyyden edistäminen Uudellamaalla edellyttää kokonaiskuvaan työllisyyden kehittymisestä. Kuntien ja työllisyysalueiden tarkastelun ohella tarvitaan kokonaisvaltaista alueellista ja työssäkäyntiä laajasti tarkastelevaa näkemystä kehityksestä ja tarvittavista toimenpiteistä. Uudenmaan työllisyyden kehitys on kansallisesti ratkaisevan tärkeää. Uudenmaan kehitystä on kansallisen vertailujen lisäksi vertailtava myös kansainvälisiin verrokkialueisiin, jotta voidaan aktiivisesti kehittää alueen kansainvälistä kilpailukykyä.

Tarvetta on ennakkoinnille ja esimerkiksi jo olemassa olevan ennakointi-tiedon analysointiin erityisesti Uudenmaan näkökulmasta. Tällä tilannekuva- ja ennakointitiedolla voitaisiin tukea kuntien ja työllisyysalueiden työtä sekä esimerkiksi koulutustarjonnan koordinaatiota ja koulutuksen työelämälähtöisyyden lisääntymistä kytkemällä tiedon analysointiin ja tulkin-taan korkeakoulut ja muut oppilaitokset. Jatkossa tarvitaan myös tietoa eri työllisyysalueiden järjestämisestä palveluista ja niiden tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta.

Hyvä yhteinen tilannekuva auttaa toimijoita myös tarkastelemaan tarvittavia palveluja, palveluiden päällekkäisyyksiä ja tunnistamaan yhteistyön mahdollisuuksia hallinnollisten rajojen yli. Yhteinen tilannekuva myös auttaa välttämään toimijoiden välistä osaoptimointia. Yhteinen tilannekuva auttaa myös aluekehitysrahoituksen (EAKR) ja työllisyyttä ja osallisuutta edistävän rahoituksen (ESR) välisten yhteyksien tunnistamisessa ja huomioimisessa sekä toimijoiden yhteisten laajempien rahoitusmahdollisuuksien luomisessa.

Keskeisiä toimijoita: ELY-keskus, Uudenmaan liitto, Työllisyysalueet, kunnat, KEHA-keskus, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, Opetushallitus, rakennerahastot.

2 Kehitetään tiedon kulkua eri toimijoiden välillä kohtaannon mahdollistamiseksi

Työllisyyden edistämisessä tieto työpaikoista ja työmahdollisuuksista, työntekijöistä ja osaamisista on oltava sujuvasti yhdistettävissä yli hallinnollisten rajojen koko Uudellamaalla. Kuntien ja työllisyysalueiden lisäksi valtion KEHA-keskuksella on tärkeä rooli tämän toteutumisessa. Tämän lisäksi on laaja joukko työllisyyteen ja elinkeinojen ja yritysten ja muiden työnantajien kehittämiseen liittyvää tietoa, jonka tarkoituksenmukainen ja tarpeita vastaava yhdistäminen edesauttaa toimijoiden välistä koordinaatiota, yhteistyötä sekä parantaa julkisten palveluiden osuvuutta ja vaikuttavuutta. Näitä tiedon kulun kannalta keskeisiä tietojärjestelmiä, digitaalisia alustoja, rakenteita ja prosesseja tulee kehittää aktiivisesti Uudellamaalla, jotta niin yritykset, muut työnantajat kuin työnhakijat saavat tarvitsemaansa palvelua nopeasti ja osuvasti. Kehittämisen näkökulman tulee ohjautua ulkoisista asiakkaista, ei toimijoiden sisäisistä tarpeista.

Uudenmaan kaikilla toimijoilla on yhteinen vastuu kehittää yhteistyötä ruokkivaa toimintakulttuuria, joka perustuu yhteiseen ennakointiin, vaikuttamiseen ja työnjaosta ja muista yhteistyön muodoista sopimiseen sekä kokonaisvaltaiseen ymmärrykseen yhteisistä hyödyistä, hyvien käytäntöjen jakamisesta ja turhan keskinäisen kilpailun välttämisestä.

Keskeisiä toimijoita: Työllisyysalueet, kunnat, KEHA-keskus, ELY-keskus, Uudenmaan liitto, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, Opetushallitus.

3.6 Vaikuttaminen

1 Maakunnan kansallisen merkityksen ja sen eri osien erityispiirteiden huomiointi päätöksenteossa

Vahvistetaan maakunnan vaikuttamistyötä työllisyyden edistämässä.

Työllisyyden edistäminen on laaja-alainen kokonaisuus, johon vaikuttavat tehtävät päätökset niin kansallisella, alueellisella kuin paikallisella tasolla. Uudenmaan merkitys on kuitenkin kansallisesti niin suuri, että on erityisen tärkeää pyrkiä vaikuttamaan kokonaisvaltaisesti työllisyyteen vaikuttaviin päätöksiin valtakunnallisella tasolla. Samoin esimerkiksi korkeakoulutuksen kehittäminen ja lisääminen, työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton edistäminen ja yrityksille ja muille työnantajille suunnattujen palveluiden kehittäminen koko maakunnassa edellyttävät vahvaa maakunnallista vaikuttamista. Tässä yhteydessä on huomioitava Uudenmaan eri alueiden ja kuntien erilaiset työllisyystilanteet ja työllisyyden edistämisen kehittämiskohteet.

Keskeisiä toimijoita: kunnat, työllisyysalueet, Uudenmaan liitto, korkeakoulut, muut oppilaitokset, järjestöt.

2 Kuntien ja työllisyysalueiden vaikuttamista tukevat toimenpiteet

Huomioidaan kuntien ja työllisyysalueiden vaikuttamistyö ja tuetaan sitä.

Maakunnallisella vaikuttamisella tulee tukea kuntien ja työllisyysalueiden vaikuttamistyötä palvelurakennemuutoksen edetessä kohti toimeenpanoa ja jatkokehittämistä. Vaikuttamistyötä tarvitaan myös esimerkiksi hyvinvointialueiden suuntaan, jotta joidenkin työttömien työnhakijoiden tarvittavat monilaiset palvelut saadaan muodostettua toimiviksi. Työllisyyden edistäminen ei kuitenkaan hyvinvointialueilla ole kehittämisen keskiössä. Maakunnallisessa vaikuttamisessa tulee huomioida myös kuntien vaikuttamiskanavat.

Keskeisiä toimijoita: kunnat, työllisyysalueet, hyvinvointialueet, Uudenmaan liitto.

4. Toimeenpano ja seuranta

4.1 Toimeenpanon ja seurannan prosessi

Työllisyyden tiekartassa ei ole kyse linjauksista, jotka toteutuisivat ”mahtikäskyllä”, vaan verkostomaisesti Uudellamaalla toteuttavasta pidemmän aikavälin suunnitelmasta. Tiekartta tarjoaa Uudenmaan toimijoiden oman suunnittelun ja toiminnan tueksi tärkeäksi tunnistettuja painopisteitä ja toimintalinjauksia. Työllisyyden tiekartta voisi parhaimmillaan ohjata päätöksentekoa myös resurssien suuntaamisessa kuten esimerkiksi hankerahoitusta koskevassa päätöksenteossa.

Työllisyyden tiekartan toimeenpano edellyttää prosessin, jonka tulee nojata kerättävään seurantatietoon ja sen analysointiin ja tulkintaan. Seurannan vastuu ja raportointi määritellään tarkemmin myöhemmin. Seurannasta vastaava taho määrittelee tarkemmin seurannan sisällön. Seurannassa hyödynnetään Uudenmaan liiton työllisyyden tilannekuvan mukaisia seurantatietoja. Tiekartan toteutumista ja tulosten saavuttamista voidaan käsitellä lisäksi muissa tiekartan sisällön kanssa oleellisissa ryhmissä ja foorumeissa. Tiekartan seuranta voidaan viedä tiedoksi maakunnan relevanteille päättävillä elimillä.

Työllisyyden tiekartan toimeenpanon tueksi on mahdollista laatia lyhyen aikavälin toimenpidesuunnitelma, joka kohdennettaisiin erityisesti niihin toimiin, joilla voidaan ratkaista Uudenmaan keskeisiä työllisyyden edistämistä koskevia haasteita, Toimenpidesuunnitelma tulisi kohdentaa siten, että siitä on mahdollisimman paljon käytännön hyötyä työllisyyttä edistävillä toimijoille. Yksi mahdollinen sisältö voisi olla EU- ja kansallisten rahoitusten kohdentaminen ja yhteensovittaminen. Lisäksi toimenpideohjelmassa voisi käsitellä erityisesti niitä työllisyyden edistämisen teemoja, jotka edellyttävät monen toimijan samansuuntaista toimintaa ja yhteistyötä. Nämä toimenpiteet voisi tunnistaa tarkemmin tiekartan neljästä painopisteestä ja kahdesta läpileikkävasta teemasta.

4.2 Uudenmaan liiton rooli työllisyyden edistämässä

Työllisyyden edistämässä keskeisessä roolissa ovat yritykset, työnantajat, työnhakijat, kunnat ja työllisyysalueet sekä korkeakoulut ja oppilaitokset. Uudenmaan liitto tukee toiminnallaan työllisyyden myönteistä kehitystä erityisesti tukemalla eri toimijoiden välistä yhteistyötä, muodostamalla Uudenmaan tasoista kokonaiskuvaa sekä tehokkaalla vaikuttamistyöllä.

Lähivuosina on erityisen tärkeää, että uudistuva työllisyydenhoidon palvelurakenne toimii sujuvasti ja mahdollisimman saumattomasti koko Uudellamaalla. Uudenmaan liitto tukee työllisyysalueiden, kuntien ja muiden toimijoiden kuten esimerkiksi hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä. Uudenmaan liitto voi tarjota toimijoiden väliseen yhteistyöhön, vuoropuheluun ja tiedonkulkuun verkostomaisen alustan. Uudenmaan liitto tukee omalla toiminnallaan myös toimijoiden välistä verkostomaista toimintaa ja nykyistä avoimemman ja yhteisemmän yhteistyökulttuurin kehittämistä.

Muodostamalla Uudenmaan tasoista kokonaiskuvaa työllisyyden kehittymisestä Uudenmaan liitto voi tehdä näkyväksi työllisyyden kehittämisen menestystekijöitä ja pullonkauloja eri puolilla maakuntaa. Tieto voi auttaa myös sujuvan yhteistyön luomisessa kuntien ja työllisyysalueiden välille. Tiedontuotannon kohdentamista tulee kehittää huomioiden muiden toimijoiden tuotama tieto (esimerkiksi KEHA-keskus, työllisyysalueet ja ELY-keskus). Työllisyydenhoitoa ja palveluiden järjestämistä ja kehittämistä koskeva tieto voi olla nykytilaa kuvaavaa sekä ennakointia tulevista tarpeista. Tiedontuotanto voi kohdistua myös kansainvälisiin verrokkialueisiin.

Uudenmaan liiton vaikuttamistyöllä tähdätään siihen, että esimerkiksi kansallisissa työllisyyteen ja koulutukseen liittyvissä ratkaisuisa huomioidaan Uudenmaan ja sen eri seutujen ja kuntien tarpeet. Lisäksi on tärkeää, että työllisyyden edistämiseen liittyvä tiedontuotanto ja tiedon sujuva siirtyminen toimijoiden välillä mahdollistavat työllisyyden positiivisen kehittämisen koko maakunnassa erilaisista hallinnollisista rajoista huolimatta (kuntien ja työllisyysalueiden välinen yhteistyö, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö, työllisyysalueiden ja eri yritys- ja elinkeinotoimijoiden välinen yhteistyö). Uudenmaan liitto voi toimia koordinoivana ja yhteistyön kohteita ideoivana ja yhteisiä onnistumisia esiin tuovana ja keskusteluja avaavana toimijana työllisyyden edistämässä koko maakunnassa.

Lisäksi on tärkeää suunnata eri toimijoiden, niin päätöksentekijöiden kuin kehittäjien, huomio erityisesti eri elinkeinoihin, elinvoimaan sekä yritys- ja työnantajapalveluiden kehittämiseen ja varmistaa, että palvelut toimivat koko Uudellamaalla. Uudenmaan liitto voi myös tukea näitä palveluja koskevaa viestintää työnantajille.

Uudenmaan liitto voi lisäksi tukea kuntia työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton kehittämisessä esimerkiksi kehittämällä aluemielikuvaa ja -markkinointia, vauhdittamalla parhaiden käytäntöjen leviämistä Uudellamaalla sekä tukemalla asettautumista ja kotoutumista edistävien palveluiden luomista ja kehittämistä. Lisäksi Uudenmaan liitto voi tukea yhteyksien luomista kansainvälisten investointien houkuttelun ja työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton välille kunta- ja työllisyysaluerajojen yli.

Uudenmaan liitto huomioi työllisyyden tiekartan painopisteet ja toimintalinjaukset omassa rahoituksen suuntaamisessaan.

Liite: Uudenmaan työllisyyden kehityksestä tilastojen valossa

Uusimaa on Suomen suurin väestö- ja kasvukeskus ja merkittävin yhtenäinen työssäkäyntialue. Uudenmaan alue koostuu neljästä seutukunnasta ja 26 väkiluvultaan ja elinkeinorakenteeltaan hyvin erilaisesta kunnasta. Uudellamaalla asuu noin kolmasosa Suomen väestöstä. Samoin työpaikoista Uudellamaalla sijaitsee kolmasosa koko maan työpaikoista. Näistä työpaikoista noin kolmeneljäsosa sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Maan bruttokansantuotteesta Uusimaa edustaa noin 40 % korostaen maakunnan merkitystä koko maan talouden veturina.

Uudellamaalla väestönkasvu on nopeampaa kuin muualla maassa. Väestö kasvaa erityisesti maahanmuuton ja maansisäisen muuttoliikkeen johdosta. Koko maakunnan väestöstä noin 75 % on suomenkielisiä, 7 % ruotsinkielisiä ja 18 % vieraskielisiä (2023). Maakunnassa asuu vajaa 60 % kaikista Suomen vieraskielisistä, suurin osa heistä pääkaupunkiseudulla. Vieraskielisten lukumäärän ennustetaan lähes kaksinkertaistuvan vuoteen 2040 mennessä. Suora muutto ulkomailta ja muualta Suomesta suuntautuu erityisesti Helsinkiin, Espooseen ja Vantaalle, Helsingistä edelleen Espooseen ja Vantaalle ja näistä kaikista jonkin verran muuttona ympäryskuntiin (erityisesti KUUMA-seutu).

Työllisyysaste (15–64-vuotiaat) on Uudellamaalla koko maata korkeampi, mutta kymmenen vuoden tarkastelujaksolla koko maan työllisyysaste lähenee Uudenmaan työllisyysastetta. Työttömien työnhakijoiden (15–64-vuotiaat) osuus työvoimasta on Uudellamaalla lähes sama kuin koko Suomessa. Alueelliset erot työttömyyden määrässä ja laadussa ovat Uudellamaalla kuitenkin merkittäviä. Työttömyysaste on korkein pääkaupunkiseudulla. Työikäisen väestön suhteellinen osuus on Uudellamaalla muuta maata korkeampi.

Kymmenen vuoden pidemmällä tarkastelujaksolla työttömyys kasautuu yhä voimakkaammin Uudellemaalle. Noin kolmasosa maan työttömistä työnhakijoista ja yli kolmasosa pitkäaikaistyöttömistä asuu Uudellamaalla (2023). Työttömiä työnhakijoita on koulutusasteittain tarkastellen eniten toisen asteen ja perusasteen koulutuksen suorittaneissa. Pääkapunkiseudulla asuu noin kolme neljäsosaa maakunnan työttömistä työnhakijoista. Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä on hieman yli kolmasosa. Yli 55-vuotiaiden työllisyysaste on Suomessa yhä Pohjoismaiden matalin eikä 55–64-vuotiaiden osa-aikatyö yhtä yleistä kuin muualla Pohjoismaissa.

Pitkällä aikavälillä väestön vanheneminen ja työmarkkinoiden kohtaantongelmat ylläpitävät ulkomailta muuttavan työvoiman kysyntää, minkä uskotaan näkyvän työperusteisten oleskelulupahakemusten määrän kasvuna tulevina vuosina. Kansainvälisten opiskelijoiden muutto Suomeen ja Uudellemaalle on viime vuosina kasvanut. Kansainvälisten opiskelijoiden kokonaismäärän kehitykseen jatkossa vaikuttaa ensisijaisesti oppilaitosten aloituspaikkojen määrä. Jatkossa on tärkeää saada nämä osaajat pysymään Uudellamaalla.

Uudenmaan väestö on maan koulutetuinta. Väestöstä noin 40 prosenttia on suorittanut jonkin korkea-asteen tutkinnon. Korkeakoulutettujen osuus on suurinta pääkaupunkiseudulla. Samalla kuitenkin korkeakoulujen aloituspaikkoja ei ole Uudellamaalla riittävä suhteessa maakunnan omien nuorten ikäluokkien kokoon.

Huoli nuorten hyvinvoinnista, koulutuksesta ja työllisyydestä on viime vuosina kasvanut. Noin neljäsosa 20–24-vuotiaista nuorista on Uudellamaalla ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa, mikä on hieman kansallista keskiarvoa korkeampi osuus. Kokonaan palveluiden ja toimenpiteiden ulkopuolelle olevia nuoria (NEET-nuoret, 18–29-vuotiaat) on Uudellamaalla kuitenkin iso määrä (10,4 % samanikäisestä väestöstä vuonna 2023). Suomen NEET-nuorten osuus on korkeampi kuin muissa Pohjoismaissa. Pääkaupunkiseudulla NEET-nuorten osuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Nuorten hyvinvoinnin haasteet näkyvät myös esimerkiksi kouluterveyskyselyiden tuloksissa.

Uudenmaan elinkeinorakenne on vahvasti palveluvaltainen ja yksityisen sektorin osuus työpakoista on suuri. Uudenmaan elinkeinoelämän erityispiirteitä ovat osaamisintensiiviset palvelut, yritystoiminnan monipuolisuus ja korkean teknologian työpaikat sekä valtionhallinnon keskittymä. Teollisuuden osuus korostuu maakunnan itäisissä ja läntisissä osissa. Uudenmaan elinkeinorakenne eroaa muista maakunnasta myös keskimääräistä nuoremmalla yrityskannalla ja suurella startup- ja kasvuyritysten määrällä. Erityisesti pienten yritysten lukumäärä kasvaa.

Lisäksi maakunnan elinkeinoelämälle on tunnusomaista vahva kansainvälisyys ja yritysten vientivetoisuus. Uusista ulkomaisista yrityksistä yli 60 prosenttia sijoittuu Uudellemaalle. Uudellamaalla on suuri t&k-menojen osuus suhteessa bkt:hen. Kaikista Suomen t&k-menoista noin puolet syntyy Uudellamaalla. Maakunta toimii myös Suomen liikenteen ja logistiikan solmukohtana.

Uusimaa on merkittävä yhtenäinen työssäkäyntialue, jonka työpaikkaomavaraisuus on yli 100 prosenttia. Työmatkaliikenne suuntautuu ensisijaisesti kehyskunnista pääkaupunkiseudulle. Pendelöintiä tapahtuu merkittävässä määrin myös muista maakunnista Uudellemaalle.

Lähteet

Tilastotietoja Uudestamaasta, Uudenmaan liitto, verkkosivu: <https://uudenmaanliitto.fi/tietoa-uudestamaasta/tilastot/>

Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2024. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Alueelliset kehitysnäkymät, 2024:18.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi